

Пам'яті Дячука Василя Васильовича

В пам'ять про родича-вуйка, хорошу людину та прекрасного сім'янина, ні в якій мірі не претендуючи, навіть на біографічне есе, висловлю кілька слів про Дячука Василя Васильовича, серце якого перестало битися 24 січня цього року. В цей день пішов у засвіти справжній громадянин країни, великий патріот краю та дитячий лікар від Бога, яким його знали пацієнти та колеги по роботі. Він був досвідченим медиком, активним мукачівцем та справжнім гуцулом Рахівщини, де народився.

Малий Василько прийшов на світ 12 лютого 1938 року в селі Ясіня, тодішньої Підкарпатської Русі, в Чехословацькій Республіці, у багатодітній сім'ї. Його батько Василь Іванович (8.2.1892-13.8.1982), який народився у тодішній Австро-Угорській Імперії пройшовши через лихоліття двох світових воєн та, як полонений вояк австро-угорської армії, навіть пробув в Сибіру цілих 7 років. Після повернення додому, в 1922 році додому, вже за чехословацької влади одружився з Марією Юрївною (в дівоцтві Туцканюк, 25.5.1900-6.5.1942) й, відразу ж активно зайнявся господарською діяльністю, торгівельною справою й відкрив свій магазин. Родина Дячуків швидко розросталась дітьми, наймолодшим із яких й народився Василь Васильович, який до жалю так й не пізнав рідну мамку, яка померла в 1942 році, коли дитині було ледве 4 рочки.

З приходом радянської влади у жовтні 1944 року, глава родини Василь Іванович як добрий господар, був внесений у списки розкуркулення й міг бути відправленим до вже «знайомого» йому Сибіру, але був заздальгідь про це попереджений, тому негайно записався до колгоспу і здав туди все своє майно, чим врятував свою сім'ю від совєцької біди. Маючи відповідні знання та досвід, його спочатку прийняли працювати товаровознавцем до місцевого сільпо, а згодом - призначили завідувачим колгоспною молочарнею, а дещо пізніше завідувачим складом, де той пропрацював до своїх 90 літ. Пригадую, як нас малих з мамою, пригощав дід-родич, про якого ми мало що знали... гуцульським сиром та вурдою.

Однак, повернемось до Василька, який вже з 1-го вересня 1945 року почав навчання в місцевій семирічці, з часом реорганізованої в середню школу, яку успішно закінчив у 1955 році. Його дитинство було затьмарене воєнними лихоліттями, особливо коли в першій половині жовтня 1944 року у межах села відбувалися кровопролитні бої між радянськими і угорськими військами, а деякі основні укріплення «лінії Арпада» знаходилися біля їхнього дому. Його юність припала на важкі повоєнні роки великих нестатків, голоду та сталінської реальності. Ще навчаючись в старших класах середньої школи він вирішив для себе стати лікарем. Після закінчення школи поступав на медичний факультет УжДУ, але не пройшов по конкурсу, а був зарахований на заочне відділення біологічного факультету того ж вузу, де провчився два роки.

Отже, після закінчення середньої школи Василь міг стати спадкоємцем батьківського господарства чи професійним працівником торгівлі або займатися, як й більшість його односельців, на той час - лісозаготівлею. Він міг бути добрим вчителем біології, адже вчився на біологічному факультеті УжДУ і ще з дитинства знався на рослинах та квітах Карпат. З часом міг працювати науковим співробітником Карпатського біосферного заповідника. Проте він вибрав важку, але благородну та гуманну професію - лікаря. Завдячуючи природному таланту, що йому було дано Богом та надзвичайній працьовитості, цілеспрямованості, ентузіазмові, відданості справі, великій ерудиції, масштабності клінічного мислення та професійній майстерності і відповідальності, він впевнено пройшов шлях до вершин медичного Олімпу.

Хоч, біологія й була цікавою наукою, однак прагнення бути лікарем перемогли і Василь Васильович в 1957 році таки поступив на лікувальний факультет Станіславського медичного інституту (тепер Івано-Франківський), який успішно закінчив в 1963 році. За розподілом він був направлений на роботу в Кіровоградську область, де один рік був завідувачем дільничної лікарні. Однак, вже з серпня 1964 року, молодий спеціаліст повертається в рідне Закарпаття та оселяється в Мукачеві.

Він завжди хотів бути хірургом. Ще будучи студентом 4-го курсу медичного інституту активно займався у хірургічному науковому гуртку й самостійно вже проводив деякі операції (видалення кили, апендикса тощо), а на 5-ому і 6-ому курсах удосконалював хірургічну практику та асистував при більш складних операціях (резекції шлунку, ураженнях кишечника, хворобах щитоподібної залози, жовчного міхура тощо). Не дивлячись на певні його успіхи в загальній хірургії, доля однак розпорядилася по іншому. За рекомендацією управління охорони здоров'я Закарпатської області його направляють на роботу в мукачівську Обласну дитячу лікарню та

призначають дільничним педіатром й одночасно на пів-ставки дитячим отоларингологом у поліклінічне відділення (ЛОР-ліжок у лікарні на той час ще не було). Правда, таке призначення йому не було зовсім до вподоби але це стало прекрасною школою фахового пізнання педіатричної спеціальності, що в подальшому стало в пригоді молодому лікарю, в процесі трудової діяльності.

Тим не менше, до великої хірургії Василь Дячук таки повернувся. У 1966 році, пройшовши 6-ти місячну первинну спеціалізацію із загальної хірургії, працював за сумісництвом у хірургічному відділенні Мукачівської ЦРЛ під керівництвом відомого в краї хірурга М.Г. Віттенбергера, якого всі ласкаво називали Мікі-бачієм. Головним лікарем на той час в лікарні м. Мукачева був уродженець с. Ясіня - С.І. Бергман. Саме тоді Дячук й отримав можливість стати хірургом широкого профілю.

В цілому, Василь Васильович пройшов трудовий шлях від дільничного лікаря до завідувача ЛОР-відділення Обласної дитячої лікарні, позаштатного головного дитячого отоларинголога Закарпаття, від лікаря початківця до лікаря вищої кваліфікаційної категорії, кандидата медичних наук, доцента МДУ, добре відомого ЛОР-спеціаліста в області і далеко за її межами. Вже в 1967 році Дячука було направлено на 4-х місячні курси підготовки спеціалізації з оториноларингології при Львівському медичному інституті. Завідувачем ЛОР-кафедри тоді був талановитий вчений, відомий ЛОР-хірург, доктор медичних наук, професор Р.О. Бариляк, який пізніше став його науковим керівником при написанні ним кандидатської дисертації. З поміж всіх інших медичних спеціальностей молодий лікар таки обрав дитячу отоларингологію і присвятив їй все своє свідоме подальше життя. По дитячій отоларингології він 7 разів проходив курси підвищення кваліфікації у медичних закладах Львова, Києва та Москви.

В 1975 році Василь Васильович організував в Обласній дитячій лікарні спеціалізоване ЛОР-відділення на 30 ліжок, яким завідував 30 років. Одночасно з основною роботою протягом 35 років (з 1970 року) був позаштатним головним дитячим отоларингологом Закарпатської області. Кероване ним відділення завжди було одним із кращих у лікарні, завдяки добре згуртованому колективу однодумців. Це була справжня команда. Він укомплектував відділення необхідною новішою апаратурою та інструментарієм. Відділення стало добре відомим в краї, як центр надання висококваліфікованої спеціалізованої планової та ургентної медичної допомоги дітям з різними захворюваннями вуха, горла і носа. В.В. Дячук самостійно проводив за рік по 420-480 різних операцій, а в цілому ним виконано біля 20 тисяч хірургічних втручань дітям різної складності. Серед проведених операцій сотні і сотні були надзвичайно складні, завдячуючи проведенню яких рятувалося життя дітей. Це були непрості роки, наповнені напруженою щоденною роботою.

Паралельно з практичною роботою В.В. Дячук активно займається і науковою діяльністю. У 1982-1985 рр. він навчався у заочній аспірантурі при Львівському ДМІ і на основі зібраного ним матеріалу у 1985 році успішно захистив кандидатську дисертацію при Київському НДІ оториноларингології ім. О.С. Коломійченка на тему: «Комплексні методи діагностики отоантритів у дітей грудного віку». В процесі трудової діяльності він опублікував більше 200 наукових робіт зі всіх розділів дитячої отоларингології, видав 175 суспільно-наукових та медичних праць в засобах масової інформації, 12 методичних рекомендацій та фахових брошур. Він є автором/співавтором з ученими міста Києва 12 книг по спеціальності. Отримав патент на 4-и винаходи, та розробив й запровадив у практичну роботу 76 раціоналізаторських пропозицій, на які отримав посвідчення.

В.В. Дячук втілює у медичну практику багато нових методів діагностики та лікування хворих з патологією ЛОР-органів. Він активний учасник 26-ти всеукраїнських ЛОР-конференцій, 7-и з'їздів отоларингологів України, де періодично виступав із цікавими доповідями, ділячись досвідом своєї роботи. Приймав участь у роботі ХХІ Асамблеї Міжнародної Академії отоларингології – хірургії голови та шиї. Все це свідчить про високу кваліфікацію ЛОР-спеціаліста і як наслідок МОЗ України ще у 1981 році присвоїв йому вищу категорію, яку кожні п'ять років підтверджував. Він завжди йшов шляхом постійного самовдосконалення з метою пізнання істини в медицині. Його запрошували на роботу в ряд медичних інститутів України та столичних клінік, але він віддав перевагу служінню народу свого краю. До речі, де би він не перебував, з якими би високими чинами не зустрічався, він завжди говорив, що є потомок істинного горця-гуцула і гордився цим.

В 2014 році Дячук видав монографію «Історія оториноларингології Закарпаття» (512 сторінок), в якій виклав історію медицини та становлення оториноларингології краю, в якій зібрано біографії всіх, відомих на той час ЛОР-лікарів області. В кінці 2016 року побачило світ чергове видання: «Дорогою доброго здоров'я» (584 сторінок) з питань профілактики захворювань та здоровому способу життя, в якому вказав секрети здоров'я і довголіття, основні причини хвороб, важливість раціонального харчування тощо. І це вже на рахуючи ряд статей для ЗМІ краю.

На протязі всієї важкої і напруженої трудової діяльності Василя Васильовича понад 45 років поряд з ним була чуйна і мила дружина Наталія Петрівна, яка до виходу на пенсію працювала завідувачкою неонатологічного відділення Мукачівської ЦРЛ. Вони разом виховали чудового сина Василя, теж ЛОР-лікаря, який став ще й дворазовим чемпіоном світу з шахової композиції і заслуженим майстром спорту України з шахів, міжнародним гросмейстером і арбітром FIDE, членом та тренером національної збірної України, переможцем багатьох міжнародних конкурсів та змагань. Зараз він дбає разом з батьками про сина Андрія, який є їх гордістю і наснагою.

За свою сумлінну і активну багаторічну роботу, про що свідчить його харизма, В.В. Дячук нагороджений значком «Відмінник охорони здоров'я СРСР», медаллю «Ветеран праці», багатьма грамотами та подяками всіх гілок влади, хоча нагороди його не цікавили. Натомість, все його свідоме життя – це його постійна робота, а його постійна робота – це і є його щасливе життя. Є, очевидним, що якби Василю Васильовичу довелось починати все з початку, він не вагаючись повторив би свій тернистий шлях ЛОР-спеціаліста, лікаря від Бога, в якого щиро вірять батьки дітей і незрадливі маленькі пацієнти. Для нього завжди найвищою нагородою були своєчасне одужання хворих та врятовані життя дітей, і в цьому напрямку продовжує свою лікарську діяльність й по сьогоднішній день, ось уже більше півстоліття. Він завжди, як солдат, що дав присягу на вірність, і в день і вночі гідно знаходиться на своєму посту, відстоюючи найцінніше і найдорожче, що є в людини – її здоров'я.

Наш родич та «вуйко Дячук», як більшість членів нашого Великого Роду його називали був активним та приймав участь, фактично у всіх заходах Родини, починаючи від [Першої зустрічі, яка відбулась в Ужгороді](#) в 2011 році. Саме, прекрасну ідею формування Родинного Дерева - як генеалогії Роду подав Дячук Василь Васильович, який в ході відзначення 80-ти річного Ювілею Ключівській Анні Андріївні – презентував власну версію, яка була накреслена на аркуші паперу формату А2. Ми, молодші - підхопили ідею, знайшли відповідну програму та почали формувати Дерево Нашого Великого Роду. Початково, в результаті активної та кропіткої роботи, через анкетування - було «знайдено» біля 250 членів Роду (сьогодні більше 350), що дозволило [в 2012 році, в ході II Зустрічі Роду в Ясінях](#) – презентувати Родинне Дерево учасникам зібрання.

Дячук Василь Васильович користувався неабияким авторитетом серед членів Роду, за що його було обрано до [Ради Старійшин Роду](#). Пригадую, як ми радились-сперечались після якого віку член Роду може претендувати до включення до тієї ж Ради Старійшин. Молодші пропонували – після 75 років, але вуйко Дячук наполіг на 80-ти, сказавши: «Най не курять і не п'ють та й доживуться до Ради Старійшин». Ми так й зробили! З часу ж [легалізації громадської організації «Наш Рід»](#), в органах юстиції, вуйко Дячук не дуже хотів її очолювати але «відрядив» на цю роботу свого сина – Дячука Василя, якого й було обрано заступником Голови організації.

Завжди, коли проїздив повз Мукачево – телефонував вуйкові Дячуку а коли зустрічались – привозив йому пляшку чилійського, сухого, червоного вина. Деколи приїздив не сам - з мамою та сім'єю й тоді ми сідали за великий стіл у приймальній та пригощались із достатків родини Дячуків, які мило подавала вуйна Наталка - дружина Василя Васильовича. Пригадую, як малий внук Андрійко, якось спитав нас - гостей: «А ви чого не на кухні їсте?», чим поставив у дещо незручне становище господарів на що я відповів, фіглюючи, що нас багато й тому пускати гостей на кухню не варто бо там все з'їдять...

Помер, Дячук Василь Васильович 24 січня 2024 року в Мукачеві та похований в селищі Ясіня, що на Рахівщині на землі свої предків. Вже після відходу Василя Васильовича у вічність, стало відомо, що ним підготовлено до друку чергову книжку «Мої спогади...» (560 сторінок), яку покійний не встиг видати за життя та яку нині чекатимемо всім нашим великим Родом.

Вічна пам'ять та блаженний спокій, дорогий вуйку Дячук. Пам'ятатимемо Вас - завжди!

Юрій Ключівський, член нашого Великого Роду
та Голова громадської організації «Наш Рід»,
Прага-Мукачево-Ясіня, січень 2024 року
<https://iaseed.eu/nr/>

P.S. Щира вдячність Миколі Ткачу – історикю та краєзнавцю, матеріали якого використані у статті.